

Etnografický odkaz učitele Miloše Kašlíka

Ve videčském cyklu Návraty do historie bych ráda vzpomenu Bohumila Kašlíka. Málokdo asi ví, že tento významný etnograf, společenský pracovník, publicista a skvělý pedagog se 25. listopadu 1894 narodil ve Vidči, kde prožil i své dětství. Jeho otec Hynek Kašlík v té době řediteloval v místní obecné škole. Byl to vzdělaný člověk, který nejen dobře učil a vychovával své žáky, ale účastnil se aktivně veřejného života. Vedl obecní agendu, publikoval, výborně muzicoval, zpíval a připravoval lidové hry k nejrůznějším vesnickým svátkům. Ve škole založil přírodovědné kroužky, jeho zásluhou se v obci začala hrát ochotnická divadelní představení, postavil se videčský kostel a nová cesta z Vidče do Rožnova.

Návraty do historie

Bohumil Kašlík byl prvorozeným synem manželů Kašlíkových, od malička mu všichni říkali Miloš. Prožíval ve Vidči šťastné dětství plné her, hudby, písní a tanců, které v té době k valašské vesnici neodmyslitelně patřily. Nedělalo mu problémy zpívat či zatančit pravý valašský odzemek a Vidčané se jen divili, jak je ten řídicích Milošek obratný.

Postupně mu přibývali další sourozenci. A všichni byli nadaní: krásná černošlá Růženka hrála výborně na klavír, bratr Hynek se stal vynikajícím flétnistou a jako koncertní mistr vystupoval po celém světě. Nejmladší Václav patřil ke světově uznávaným operním režisérům a dirigentům. Ostatní sourozenci se stali po vzoru otce skvělými pedagogy.

Pedagogem ve dvaceti letech

Ale vraťme se k Milošovi. Po ukončení obecné školy ve Vidči, kde s rodinou bydlel až do roku 1910, dál studoval na Gymnáziu ve Valašském Meziříčí, pak

Bohumil Kašlík na fotografii z roku 1954. Tehdy mu bylo šedesát let.

Foto: archiv autorky

v Kroměříži a po vykonání učitelské zkoušky v roce 1914 nastoupil do školy na rázovitých Rožnovských Pasekách. Jenže začala první světová válka a Miloš byl povolán k výkonu vojenské služby. Zažil boje na italské frontě, několikrát byl během války vyšetřován jako politicky nespolehlivý a poznal i vojenský kriminál. V nově vzniklé Československé republice se opět mohl vrátit k učitelskému povolání a stal se pedagogem v Ústavu pro hluchoněmé děti ve Valaš-

kém Meziříčí, kde působil s krátkými přestávkami až do důchodu.

Během života se Miloš Kašlík neustále vzdělával a doplňoval si své znalosti v oblasti nejen pedagogické, hudební a literární, ale též výtvarné. V letech 1924 a 1925 studoval na umělecko-průmyslové škole v Praze u Vratislava H. Brunnera a v třicátých letech si rozšířil vzdělání o obor dějiny umění na Masarykově univerzitě v Brně.

Všechny své znalosti dovedl Miloš

Kašlík uplatnit v praxi. Využíval je například při práci v sokolském ochotnickém divadle ve Valašském Meziříčí, kde se podílel na choreografii a scénografii nejednoho představení. Často také sám vystupoval, tančil anebo hrál v orchestru. Pro své žáky v ústavu hluchoněmých dětí zase navrhoval nové učebnice, pomůcky a snažil se je připravovat na plnohodnotný život. S oblibou hrál i loutkové divadlo. Uměl namalovat kulisy, pomáhal při tvorbě loutek a obohacoval texty hranných pohádek o legrační průpovědky, což mělo u dětí vždy velký úspěch.

Sběratel písní a tanců

Největší láskou Miloše Kašlíka však zůstal folklor ve všech jeho podobách. Při něm mohl využít svého talentu hudebního, výtvarného i literárního. Vandroval často po valašském venkově a sbíral písně, tance, kroje, zvyky, pozoroval život lidí a jejich tradice. Jako zkušený malíř a hudebník dovedl své poznatky přetlumočit do slov a obrazů. Na základě těchto sbírek sestavil a popsal více než stovku valašských tanců, publikoval řadu článků (například o valašskomeziříčském toufarnictví, lidových stavbách apod.). V roce 1934 vydal vlastním nákladem knihu Valašské povědačky. Tyto zkazky z Rožnovska a Valašskomeziříčska vyzdobil řadou svých dřevorytů.

Při pochůzkách nikdy nezapomněl navštívit Vidče, vždyť právě tady se naučil prvním valašským pěsníčkám a chtěl zaznamenat ještě další.

V době II. světové války řídil jako odpovědný redaktor časopis Naše Valašsko a přes přísnou cenzuru dovedl obsahem uveřejněných článků udržovat vysokou kvalitu časopisu, posilovat morálku národa a nikdy nepřipustil, aby se v něm objevily byť jen náznaky prvky kolaborace. Dařilo se mu to až do roku 1944, kdy byl časopis zakázán.

V době války pokračoval ve své práci pro Musejní společnost ve Valašském Meziříčí, kde zastával řadu let funkci

předsedy. A opět jako v případě časopisu dovedl přes nepřízeň doby prosadit, aby se pod hlavičkou muzea konaly kvalitní akce, zejména výstavy regionálních výtvarníků či národopisné programy, které pomáhaly lidem hlavně morálně. Sám Kašlík v té době navíc přednášel, doplňoval muzejní sbírky a odborně se o ně staral.

Přínos pro další generace

Po osvobození se Kašlíkovy aktivity ještě zvýšily. Pracoval v okresní i krajské komisi lidové tvořivosti, stal se jedním z organizátorů Strážnických slavností a Valašského roku. Se svým bratrem Václavem spolupracoval na filmu Valašské tance, kde si s chutí už jako čtyřřiapadesátník zatančil s mladými ogary odzemek. Pomáhal zakládat valašské „kružky“ a jeho pozornosti neunikla ani videčská Valašanka založená ve školním roce 1953-1954. Se zájmem například sledoval její vystoupení na Strážnických slavnostech.

Miloš Kašlík nebyl žádný romantický snilek podléhající vlasteneckému zápalu. Jak výstižně uvedl Ludvík Kunz v článku ke Kašlíkovým šedesátinám, podstatným znakem videčského rodáka byla celistvost a realismus pohledu na lid vlastního kraje. Všechny Kašlíkovy práce mají vysokou vypovídající hodnotu a poslouží tak dalším generacím ke studiu lidové kultury a jejímu uchování.

Bohumil Kašlík prožil téměř celý svůj život na Valašsku. Nikdy se neoženil, neměl děti, ale samotou rozhodně netrpěl. Stýkal se se svými sourozenci, měl řadu přátel, se kterými prožíval dobré i zlé, až do pozdního věku rád oblékal valašský kroj a zahrál si s nějakou tou kapelou, miloval legraci a humor. Druhého března 1974 zemřel. Rozloučit se s ním přišly do Valašského Meziříčí stovky lidí.

Jirina Fabiánová

